

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΚΛΟΓΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΕΚΛΟΓΩΝ
ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΚΟΜΜΑΤΩΝ**

**Αθήνα 23 Φεβρουαρίου 2024
Αριθ. Πρωτ.: 17409**

**Ταχ. Διεύθυνση : Ευαγγελιστρίας 2
Ταχ. Κώδικας : 101 83
Πληροφορίες : Π. Καλδή, Θ. Φλώρος
Τηλέφωνο : 213 136, 1311 - 1131
E-mail : ekloges@ypes.gr**

Α Π Ο Φ Α Σ Η

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

ΘΕΜΑ: Καθορισμός τρόπου χρήσης των χώρων που παραχωρούνται από τα δημοτικά συμβούλια στα πολιτικά κόμματα, τους συνασπισμούς πολιτικών κομμάτων, τους συνδυασμούς υποψηφίων και τις Επιτροπές Υποστήριξης του άρθρου 10 του ν. 4023/2011 (Α'220), για την προεκλογική προβολή τους, καθώς και άλλων λεπτομερειών.

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις:

α. των άρθρων 5 και 43 του ν. 4804/2021 «Εκλογή Δημοτικών και Περιφερειακών Αρχών και λοιπές διατάξεις» (Α'90),

β. του ν. 4727/2020 «Ψηφιακή Διακυβέρνηση (Ενσωμάτωση στην Ελληνική Νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/2102 και της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/1024) - Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες (Ενσωμάτωση στο Ελληνικό Δίκαιο της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972) και άλλες διατάξεις» (Α'184),

- γ. του άρθρου 1 παρ. 3 του ν. 4255/2014 «Εκλογή μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και άλλες διατάξεις» (Α' 89),
- δ. των άρθρων 2, 5, 9 παρ. 5, 10, 11 περ. α και 12 του ν. 4023/2011 «Διεύρυνση της άμεσης και συμμετοχικής δημοκρατίας με τη διενέργεια δημοψηφίσματος» (Α' 220),
- ε. του άρθρου 5 παρ. 2 του ν. 3870/2010 «Εκλογικές δαπάνες συνδυασμών και υποψηφίων και έλεγχος αυτών, κατά τις περιφερειακές και δημοτικές εκλογές» (Α'138),
- στ. των άρθρων 1 και 4 του ν. 2946/2001 «Υπαίθρια Διαφήμιση, Συμπολιτείες Δήμων και Κοινοτήτων και άλλες διατάξεις» (Α' 224) και των άρθρων 2,3, 5 και 9 του ίδιου νόμου, όπως τροποποιήθηκαν με το άρθρο 54 του ν. 4735/2020 «Τροποποίηση του Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας, νέο πλαίσιο επιλογής διοικήσεων στον δημόσιο τομέα, ρύθμιση οργανωτικών θεμάτων της Γενικής Γραμματείας Ιθαγένειας και της Γενικής Γραμματείας Ανθρώπινου Δυναμικού Δημόσιου Τομέα του Υπουργείου Εσωτερικών, ρυθμίσεις για την αναπτυξιακή προοπτική και την εύρυθμη λειτουργία των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης και άλλες διατάξεις» (Α' 197),
- ζ. του π.δ. 79/2023 «Διορισμός Υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών» (Α' 131),
- η. του άρθρου 14 του π.δ. 15/2022 «Κωδικοποίηση σε ενιαίο κείμενο των διατάξεων της νομοθεσίας για τη χρηματοδότηση των πολιτικών κομμάτων και των συνασπισμών κομμάτων από το κράτος, τα έσοδα, τις δαπάνες και τον έλεγχο των οικονομικών των πολιτικών κομμάτων, των συνασπισμών κομμάτων και των υποψηφίων ή/και αιρετών της Βουλής των Ελλήνων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, καθώς και την προεκλογική προβολή τους» (Α' 39),
- θ. του π.δ. 141/2017 «Οργανισμός Υπουργείου Εσωτερικών» (Α' 180),
- ι. των άρθρων 31 του π/δ 26/2012 «Κωδικοποίηση σ' ενιαίο κείμενο των διατάξεων της νομοθεσίας για την εκλογή βουλευτών» (Α'57), όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 25 του ν. 4648/2019 «Διευκόλυνση άσκησης εκλογικού δικαιώματος εκλογέων που βρίσκονται εκτός Ελληνικής Επικράτειας και τροποποίηση εκλογικής διαδικασίας» (Α'205) και 42 και 44 του ίδιου π.δ.
- ια. της με αριθμό 11/07.07.2023 απόφασης του Πρωθυπουργού «Ανάθεση αρμοδιοτήτων στον Αναπληρωτή Υπουργό Εσωτερικών, Θεόδωρο Λιβάνιο» (Β' 4403)

ιβ. της με αριθμ. 46526/21.07.2020 ΚΥΑ «Ρύθμιση όρων και προϋποθέσεων για την προβολή υπαίθριας διαφήμισης» (Β΄ 3049),

2. Την ανάγκη καθορισμού του τρόπου χρήσης των χώρων που διατίθενται από τα δημοτικά συμβούλια κατά την προεκλογική περίοδο των βουλευτικών και αυτοδιοικητικών εκλογών, των εκλογών για την ανάδειξη των μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και των δημοψηφισμάτων, στα πολιτικά κόμματα, τους συνασπισμούς πολιτικών κομμάτων, τους συνδυασμούς υποψηφίων και τις Επιτροπές Υποστήριξης του άρθρου 10 του ν. 4023/2011 (Α΄220), για την προεκλογική προβολή τους, καθώς και άλλων λεπτομερειών, απαραίτητων για την εφαρμογή των σχετικών διατάξεων.

3. Το γεγονός ότι από τις διατάξεις της απόφασης αυτής δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του Κρατικού Προϋπολογισμού.

Αποφασίζουμε

1. Καθορίζουμε τον τρόπο χρήσης των χώρων που παραχωρούνται από τα δημοτικά συμβούλια στα πολιτικά κόμματα, τους συνασπισμούς πολιτικών κομμάτων, τους συνδυασμούς υποψηφίων και τις Επιτροπές Υποστήριξης του άρθρου 10 του ν. 4023/2011 (Α΄220) όπως ισχύει, για την προβολή τους κατά την προεκλογική περίοδο των βουλευτικών και αυτοδιοικητικών εκλογών, των εκλογών για την ανάδειξη των μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και των δημοψηφισμάτων, καθώς και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια, ως ακολούθως:

Α. Διάθεση χώρων προεκλογικής προβολής από τα δημοτικά συμβούλια ενόψει βουλευτικών εκλογών

1. Οι εκπρόσωποι των πολιτικών κομμάτων και των συνασπισμών κομμάτων που μετέχουν στις εκλογές συνέρχονται σε κοινή σύσκεψη, με πρόσκληση του δημάρχου, το αργότερο εντός τριών (3) ημερών από την προκήρυξη των βουλευτικών εκλογών κατά τα οριζόμενα στην παρ. 1 του άρθρου 31 του π.δ. 26/2012, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 25 του ν. 4648/2019, με σκοπό την κατανομή των χώρων προεκλογικής προβολής και τον καθορισμό του τρόπου χρήσης αυτών.

2. Σε περίπτωση που οι εκπρόσωποι των πολιτικών κομμάτων και των συνασπισμών

κομμάτων συμφωνήσουν ομόφωνα, υπογράφεται πρακτικό που είναι υποχρεωτικό για το δημοτικό συμβούλιο, το οποίο συγκαλείται αμέσως, με μοναδικό θέμα τη διάθεση των δημοτικών χώρων στα κόμματα και τους συνασπισμούς κομμάτων για την προεκλογική προβολή τους.

3. Αν στη σύσκεψη αυτή, που θα προκαλέσει ο δήμος, δεν παρευρεθούν ή δεν συμφωνήσουν τα πολιτικά κόμματα ή οι συνασπισμοί κομμάτων που μετέχουν στις βουλευτικές εκλογές, το δημοτικό συμβούλιο υποχρεούται να καθορίσει και να διαθέσει από μόνο του τους χώρους, λαμβανομένης υπόψη της πρόβλεψης της παραγράφου 2 του άρθρου 44 του π.δ. 26/2012, δηλαδή αναλογικά και επί ίσοις όροις διάθεση των χώρων προεκλογικής προβολής.

Με τον όρο «**αναλογικά**» νοείται, ότι η έκταση των χώρων που διατίθενται θα βρίσκεται σε αντιστοιχία με τη δύναμη που είχαν τα πολιτικά κόμματα ή οι συνασπισμοί κομμάτων στη Βουλή σύμφωνα με τα αποτελέσματα των τελευταίων εκλογών.

Η επί «**ίσοις όροις**» μεταχείριση αποσκοπεί στην κατά το δυνατόν διασφάλιση ισοδύναμων προϋποθέσεων προεκλογικής προβολής κατά την κατανομή των χώρων σε ίση μεταχείριση ως προς τους χώρους εκείνους οι οποίοι είναι προσφορότεροι, λόγω θέσεως, για την προεκλογική προβολή τους.

Β. Διάθεση χώρων προεκλογικής προβολής από τα δημοτικά συμβούλια ενόψει εκλογών α' και β' βαθμού τοπικής αυτοδιοίκησης

1. Οι επικεφαλής των συνδυασμών υποψήφιοι δήμαρχοι ή υποψήφιοι περιφερειάρχες ή οι εκπρόσωποι των συνδυασμών τους συνέρχονται σε κοινή σύσκεψη, με πρόσκληση του δημάρχου, και υποχρεούνται μέσα σε προθεσμία τριάντα (30) ημερών πριν από διεξαγωγή της ψηφοφορίας, να κατανεύμουν τους χώρους της προεκλογικής προβολής.

2. Σε περίπτωση που οι εκπρόσωποι των συνδυασμών συμφωνήσουν ομόφωνα, ακολουθείται η περιγραφόμενη στην παρ. Α2 διαδικασία.

3. Αν στη σύσκεψη αυτή, που θα προκαλέσει ο δήμος, δεν παρευρεθούν ή δεν συμφωνήσουν οι εκπρόσωποι των συνδυασμών που μετέχουν στις αυτοδιοικητικές εκλογές, το δημοτικό συμβούλιο υποχρεούται να πράξει κατά τα οριζόμενα στην παρ. Α3.

Για την αναλογική διάθεση των χώρων, το δημοτικό συμβούλιο λαμβάνει υπόψη

τα αποτελέσματα των τελευταίων αυτοδιοικητικών εκλογών. Στους συνδυασμούς με μεγάλη εκλογική δύναμη διατίθενται περισσότεροι χώροι για την προεκλογική τους προβολή, απ' ότι σε συνδυασμούς με μικρή εκλογική δύναμη ή πρωτοεμφανιζόμενους, πάντα υπό τον όρο της επί ίσοις όροις κατανομής των χώρων προβολής. Για τους πρωτοεμφανιζόμενους συνδυασμούς λαμβάνεται υπόψη και το στοιχείο της τυχόν υποστήριξής τους από πολιτικό κόμμα ή πολιτικά κόμματα και η εκλογική δύναμη αυτών, σύμφωνα με τα αποτελέσματα των τελευταίων βουλευτικών εκλογών. Δεν θεωρείται πρωτοεμφανιζόμενος ο συνδυασμός που εμφανίζεται με διαφορετική ονομασία απ' αυτήν των προηγούμενων δημοτικών και περιφερειακών εκλογών, εφόσον ο επικεφαλής αυτού υποψήφιος είναι το ίδιο πρόσωπο.

Γ. Διάθεση χώρων προεκλογικής προβολής από τα δημοτικά συμβούλια ενόψει εκλογών για την ανάδειξη των μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

1. Οι εκπρόσωποι των πολιτικών κομμάτων και των συνασπισμών κομμάτων που μετέχουν στις εκλογές για την ανάδειξη των μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου συνέρχονται σε κοινή σύσκεψη, για την κατανομή των χώρων προεκλογικής προβολής, με πρόσκληση του δημάρχου το αργότερο εντός τριών (3) ημερών από τον, κατά τα οριζόμενα στην παρ. 3 του άρθρου 1 του ν. 4255/2014, ορισμό ημέρας διεξαγωγής της ψηφοφορίας.
2. Σε περίπτωση που οι εκπρόσωποι των πολιτικών κομμάτων και των συνασπισμών κομμάτων συμφωνήσουν ομόφωνα, ακολουθείται η περιγραφόμενη στην παρ. Α2 διαδικασία.
3. Αν στη σύσκεψη αυτή, που θα προκαλέσει ο δήμος, δεν παρευρεθούν ή δεν συμφωνήσουν οι εκπρόσωποι των πολιτικών κομμάτων και των συνασπισμών κομμάτων, το δημοτικό συμβούλιο υποχρεούται να πράξει κατά τα οριζόμενα στην παρ. Α3.

Για τη διάθεση των χώρων από το δημοτικό συμβούλιο υπό τον όρο της αναλογικότητας, λαμβάνεται υπόψη η δύναμη που είχαν τα κόμματα ή οι συνασπισμοί κομμάτων στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, σύμφωνα με τα αποτελέσματα των τελευταίων εκλογών, ενώ, ιδίως για πρωτοεμφανιζόμενα στις ευρωεκλογές κόμματα και συνασπισμούς κομμάτων, λαμβάνεται υπόψη και η δύναμή τους σύμφωνα με τα αποτελέσματα των τελευταίων βουλευτικών εκλογών.

Δ. Διάθεση χώρων προεκλογικής προβολής από τα δημοτικά συμβούλια ενόψει διεξαγωγής δημοψηφίσματος

1. Οι εκπρόσωποι των Επιτροπών Υποστήριξης του άρθρου 10 του ν. 4023/2011 συνέρχονται σε κοινή σύσκεψη, με πρόσκληση του δημάρχου, το αργότερο εντός τριών (3) ημερών από την, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 2 του ως άνω νόμου, δημοσίευση του προεδρικού διατάγματος προκήρυξης δημοψηφίσματος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, με σκοπό την κατανομή των χώρων προεκλογικής προβολής.
2. Σε περίπτωση που οι εκπρόσωποι συμφωνήσουν ομόφωνα, ακολουθείται η περιγραφόμενη στην παρ. Α2 διαδικασία.
3. Αν στη σύσκεψη αυτή, που θα προκαλέσει ο δήμος, δεν παρευρεθούν ή δεν συμφωνήσουν οι εκπρόσωποι των Επιτροπών Υποστήριξης που μετέχουν στο δημοψήφισμα, το δημοτικό συμβούλιο υποχρεούται να πράξει κατά τα οριζόμενα στην παρ. Α3.

Η κατά την παρ. Α3 αναλογική και επί ίσοις όροις διάθεση των χώρων από το δημοτικό συμβούλιο αφορά στην κατανομή των χώρων μεταξύ των Επιτροπών Υποστήριξης.

Ε. Τρόπος χρήσης των χώρων προεκλογικής προβολής

1. Η προβολή των πολιτικών κομμάτων, των συνασπισμών κομμάτων, των συνδυασμών δημάρχων ή υποψηφίων περιφερειάρχων, των μεμονωμένων υποψηφίων και των Επιτροπών Υποστήριξης στους χώρους που διατίθενται, γίνεται μέσα σε μόνιμα και σταθερά πλαίσια που έχουν κατασκευάσει οι δήμοι ή σε προσωρινά και κινητά που κατασκευάζονται και τοποθετούνται με ίδιες δαπάνες.
2. Μετά τον καθορισμό των χώρων αυτών από τα δημοτικά συμβούλια ή τον οικείο Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, απαγορεύεται η επικόλληση εντύπων σε κάθε άλλο χώρο.
3. Επιτρέπεται, κατ' εξαίρεση, η τοποθέτηση από τους συνδυασμούς καλαίσθητων περιπτέρων ή άλλων κατασκευών στους χώρους που τους διατίθενται, των οποίων οι διαστάσεις δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερες από 2 x 2 x 2 μέτρα καθώς και τροχόσπιτα

που το μήκος τους δεν μπορεί να υπερβαίνει τα τέσσερα (4) μέτρα. Στην περίπτωση αυτή, ισχύει επίσης η αναλογική και επί ίσοις όροις διάθεση των χώρων.

4. Στους χώρους που διατίθενται για την προεκλογική προβολή δεν επιτρέπεται η χρήση μεγαφωνικών συσκευών.

5. Κατά την προεκλογική περίοδο, τα σταθερά πλαίσια της εμπορικής διαφήμισης που έχουν τοποθετηθεί σε κοινόχρηστους χώρους, διατίθενται επίσης αναλογικά και επί ίσοις όροις.

6. Απαγορεύεται η ανάρτηση πανό ή αεροπανό ή άλλων αντικειμένων πάνω από δρόμους, πλατείες και λοιπούς χώρους. Σε περίπτωση που τοποθετούνται πανώ ή αεροπανώ οι δήμοι υποχρεούνται για την άμεση αφαίρεσή τους.

7. Επιτρέπεται η χρήση φωτεινών διαφανειών (σλάιντς) σε ανοικτούς χώρους που καθορίζονται από τα δημοτικά συμβούλια, με την προϋπόθεση ότι δεν παρεμποδίζεται η κυκλοφορία πεζών και οχημάτων και δεν δημιουργούνται γενικά οποιασδήποτε μορφής προβλήματα για την ασφαλή κυκλοφορία.

8. Απαγορεύεται η χρήση πλαστικών σημαιών και γενικά προεκλογικού διαφημιστικού υλικού από πλαστική ύλη, επειδή το υλικό αυτό δεν είναι ανακυκλώσιμο και επιβαρύνει το περιβάλλον. Απαγορεύονται επίσης, η χρήση χρωστικών ουσιών, όπως σπρέϊ, χρώματα κλπ., η αναγραφή συνθημάτων στις εξωτερικές επιφάνειες δημοσίων ή ιδιωτικών χώρων και σε χώρους που καθορίζονται από τις διατάξεις του άρθρου 2 του ν. 2946/2001.

9. Απαγορεύεται η χρήση διαφημιστικών τρυκ, διότι η μαζική ρίψη τους προκαλεί ρύπανση των χώρων και καθιστά προβληματικό τον καθαρισμό των φρεατίων.

10. Απαγορεύεται η επικόλληση αφισών ή άλλων εντύπων σε πλαίσια καθώς και η χρήση χώρων που, σύμφωνα με την απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, έχουν διατεθεί σε άλλους.

11. Οι χρήστες οφείλουν να φροντίζουν για την ευπρεπή εμφάνιση των χώρων που τους διατέθηκαν με την περισυλλογή των αφισών και τον καθαρισμό από κολλητικές ουσίες κλπ.

Z. Αποκατάσταση των χώρων προεκλογικής προβολής στην πρότερη κατάσταση

Τα περίπτερα ή άλλες κατασκευές, καθώς και τα τροχόσπιτα αποσύρονται με φροντίδα των χρηστών, εντός πέντε (5) ημερών από την ημέρα της ψηφοφορίας. Στην περίπτωση των δημοτικών και περιφερειακών εκλογών, αν επαναληφθεί η ψηφοφορία την επόμενη

Κυριακή, τότε η έναρξη της προθεσμίας απόσυρσης όλων των ανωτέρω αρχίζει από την ημέρα της δεύτερης ψηφοφορίας. Οι ανωτέρω υποχρεούνται να προωθήσουν προς ανακύκλωση όσα υλικά τυγχάνουν τέτοιας επεξεργασίας. Μέσα στην ίδια προθεσμία, υποχρεούνται, γενικότερα, με δαπάνη τους να αποκαταστήσουν τα πράγματα στην προηγούμενη κατάσταση. Σε κάθε περίπτωση, μετά την πάροδο οκτώ (8) ημερών, οι δήμοι υποχρεούνται να τα απομακρύνουν ή να τα καταστρέψουν, με την ίδια υποχρέωση ως προς τα ανακυκλώσιμα υλικά.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Η ισχύς της παρούσας ορίζεται σε δύο έτη.

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ:

1. Ελληνική Αστυνομία /Κ.Α.Α/Δ.Γ.Α- 1^ο Τμήμα
2. Γραμματείες Αποκεντρωμένων Διοικήσεων
3. Περιφερειάρχες – Έδρες τους
4. Αντιπεριφερειάρχες Περιφερειακής Ενότητας Έδρας νομών
5. Δημάρχους (μέσω Περιφερειών)
6. Εθνικό Τυπογραφείο
(παρακαλούμενο για τη δημοσίευση)

Η ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΝΙΚΗ ΚΕΡΑΜΕΩΣ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ:

1. Γραφείο Υπουργού
2. Γραφείο Αναπληρωτή Υπουργού
3. Γραφείο Υπηρεσιακής Γραμματέως
4. Γραφείο Γεν. Γραμματέα Εσωτερικών και Οργάνωσης
5. Γραφείο Γενικού Γραμματέα Αυτοδιοίκησης και Αποκέντρωσης
6. Γενική Διεύθυνση Εσωτερικών και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης (για την ανάρτηση στην ιστοσελίδα του ΥΠΕΣ)
7. Διεύθυνση Εκλογών